

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.
Előfizetési ár: egész évre 28 korona, fél-
évre 14 korona. Egyes szám ára 60 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium.
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

A „rész szerinti ismeret“ belátása.

(Az első vizsgás lelkészjelöltek kibocsátásakor.)

Dr. Baltazár Dezső püspök.

Kedves ifjú atyámiai! Első lelkészképeségi vizsgátok sikeres megállása úgy tetszik, mintha az önértet bizonyos magasabb fokára jogosítana fel benneteket. A mi ismeretet és tudományt pályafutástok folyamán elsajátítottatok, mindenestre olyan kincstartalék, amely a szellemi gazdagodás méltóságának jogosítványával nektek többek felett elsőséget szerez. Tegyetek érte tisztességet tanáraitoknak, köszöntsétek halálával az alma matert és áldjátok az Istent.

Az ismeret jó és kívánatos dolog. Mint ilyennek Isten a forrása a minden világosságok kútfejével, az iskola és a tanárok pedig eszközei. A kútfő ragyogása, amibe „szemünk nem tekinthet“, tenyérnyi térre vetődő mécsvilággá homályosítja azt a néhány hamar megszámolható talentumot, amit a ti — habár dicséretre méltó, mégis csak — zsenge tudományotok jelent. Ennek beismerése hozzátartozik az alázatosság-hoz. Alázatosság nélkül pedig nem lehetnek a dicsőségre egyedül méltó Isten szolgálói s nem is mehettek **előbb** azon az úton, amelynek végén Jézus tökéletességre hívó parancsa áll.

Pál apostol nagy bölcsességgel nézte meg minden éremnek mindkét oldalát. A tudományt olyan fontosnak tartja, hogy még a jó cselekedetek érdeméhez is oda ragasztja teljességszerzőnek: „ragasszatok a jó cselekedetek mellé tudományt“, mint mondja és még a tisztaság sem elég ékesség neki tudomány nélkül. Ébren tartja az az igazság, amit a nagy próféta a népmegtartó tudományról hirdet s aminek világossága megérteti vele Jézusnak szavait: hogy az evangéliom tudománya Istennek ereje azoknak, akik megtartatnak. Az érem másik oldalán azonban ott látja az ismeret veszedelmét. „Az ismeret felfuvalkodottá tesz“, mondja szomorúan, reá emlékeztetvén azokra, akik tudományok alapján mago-

kat valakinek állítják s magokat csaló dicsekedésükben Isten ellen láttatnak tusakodni.

Ilyen céllal uszítja a gonosz indulat a kezdet emberét: „*Wihjithem kē'lohūm jōd' ē tōbh wārā*“: „olyanok lesztek, mint az Isten, jónak és rossznak tudói“. Szóval egyenlő felek, versengők lehettek az Istennel. Ettől a kárhozatos önteltségtől akarta óvni a Teremtő az embert, mikor azt a titokzatos fát tilalommal vette körül. A jó és gonosz tudásától azért tiltotta az embereket, hogy Istennek ne képzeljék magokat. Az embert a tudománya teszi vakmerővé, hogy egyenlősítse magát Istennel. Gyarlóságát azonban csak akkor érzi, amikor kevélysége magaslatáról földhöz sújtja az élet. A maga fogyatékoságát látva, a magával egyenlőnek tartott Istennek sem adja meg a tiszteletet.

Maga készít magának bölcsességet s abban találja dicsőségét, hogy az ismert dolgokat avultaknak tartván, újak erőltetésével mutogatja magát, pedig „*ha valaki másképen tanít és nem követi a mi Urunk Jézus Krisztus egészséges beszédét és a kegyesség szerint való tudományt, az felfuvalkodott, aki semmit sem ért, hanem vitatkozásokban és szóharcokban szenved, amelyekből származik: irigység, viszálykodás, cáromlások, rosszakaratú gyanúsítások*“.

Láthatatok ebből a fajta felfuvalkodottságból eleget. Beszennyezte fényes multunkat és messze időkre tönkre tette jövődönket. Isten óvjon tőle benneteket.

„Rész szerint van bennünk az ismeret“: teszi az alázatos önvallomást Pál, akinek pedig sok és mély tudománya tengerét igyekezetünk sok evezős hajójával se vagyunk képesek behajózni. Haszontalan hivalkodás helyett tanuljatok tehát. Amit eddig tudtok, csak arra elég, hogy öntudatosan állapíthassátok meg az ismeretek amaz óriási területét, amelyet még meg kell hódítanotok. Ha éltetek fogytaig szorgalmasan tudakozzatok is az írásokat, még akkor is ki fog törni lelketekből halálos ágyatok szomjú kiáltása a „több világosság“ után.

A könnyebb iskola bezárult mögöttetek s az élet megnyitotta előttetek a nehezebb iskolát. Eddig csak tanultatok, ezután tanulnotok is kell és tanítanotok. Tanuljátok és tanítsátok az igét; hirdessétek s éltetekkel bizonyítsátok. A sakramentomokkal pedig pecsételjétek el mind magatokat, mind másokat abba az isteni és emberi szeretetbe, amely soha el nem fogy, hanem túl a nyelveken, ismeretekben és jövőmondásokon megmarad az örök élet erejének és boldogságának. A szentháromság egy örök Isten legyen vezéretetek.

Egyház

A szatmári református egyházmegye közgyűlését

ügyészőlvan a gyász jegyében tartottuk meg Szatmáron, folyó évi augusztus 20-án. A szép számban egybegyűlt alkotó tagok megindult szívvel siratták el a Tiszáninnen kiváló püspökét: dr. Tüdös Istvánt, továbbá fajunk és református egyházunk büszkeségét, az orgyilkosoktól elpusztított gróf Tisza Istvánt s együtt vele azt az édes Anyát, melynek ő olyan nagy, olyan igaz fia vala s önkénytelenül is e nehéz sóhajtás szállt fel ajkainkról: „Uram, maradj velünk, mert elsötétült az ég felettünk!”

De volt kit siratni, más is. Két szép reményű ifjú lelkipásztor: Mogyorós József Csengerbagoson, Kollonay László Kömöröben a spanyol-járvány áldozata lön. Penyigén pedig lelkészi karunk Nesztora: Jakab Antal dőlt ki 56 évi hiv sáfarkodás után a súlyos igából. Az egyházmegye levéltárába kötelességszerűen beadott önéletrajza valósággal avatott tollal megint korrajz, mit olvasva, meghatottan idézzük magunk elé a jó, szelíd, szakadatlanul munkás ősz patriarcha tiszteletreméltó alakját. Hozzá tartozói nagy szolgálatot tennének egyháztörténetírásunk ügyének, ha Penyigén való működésének utolsó 25 évről beterjesztenék folytatólagos életrajzát egyházmegyénk levéltárába.

Legvégül hagytam drága halottaink közül folyó évi április 2-án hosszas gyengélkedés után, de szinte az életfáklya végső lobbanásáig dolgozás közben elhunyt esperesünket: Kovács Lajost. Aligha voltak ellenségei, de hátán voltak is kevesen, ezek is kénytelenek elismerni, hogy mindenkép hű és igaz vala. Papokban is ritka szerénysége sohase törekedett megtiszteltetésekre, mégis gyors egymásutánban választották különféle tisztségre, végül az esperesi székbe. Kevés esperes-választás esett meg, mondhatnám, széles e hazában olyan szépen, olyan felemelő módon, mint az övé. Egyenesen az Isten nevére kellett kényszeríteni, hogy osztatlan bizalmunk előtt meghajoljon. Végre nagynehezen engedett, bár érezte s tán mondta is, hogy az esperességgel élete fog meg rövidülni, tisztában lévén vele, hogy nagy egyházban szolgáló lelkésznek ily nagy kiterjedésű egyházmegyét, mint ő szerette: „svaviter in modo, fortiter in re”, gyengélkedve kormányozni ma csaknem emberfeletti feladat. De hát életét se tartotta drágának, csakhogy egyházmegyéje kedvét és Isten akaratát betöltse.

És amidőn e helyen is meghajtjuk előtte lelkünk gyászlobogóját, az ő üresen maradt székére tekintve aggodalommá kell kérdeznünk: mi lesz velünk!?

A végéhez csak csigaléptekben közeledő esperes választás áldatlan harca mire fog vezetni? Vajjon nem jobb volna-e az erdélyiek annyiszor gáncsolt specialitásának egyikét nálunk meghonosítva, az egyházmegye közgyűlése által és így nemcsak csalfa látszatra, de valóban titkosan választani az egyházmegyei tisztviselőket? Így aligha kerülne sor arra, ami most a mi esperesválasztásunk folyamán megtörtént, hogy a jelöltek egyike-másika az ellene legalább is szokatlan úton-módon történő korteskedés miatt, esetleges visszalépését hangoztassa annak dacára, hogy már az első szavazásnál nagy előnyben volt.

De hogy a dologhoz közelebb térjek. Bélteky Lajos szatmári lelkész, ki nek az első szavazáskor 31 szavazata volt 20 szavazat ellenében, a szűkebbkörű szavazásnál egy többséget nyert. A formahibás szavazatok leütése után a szavazatok egyenlőek lettek. Az egyházmegye mellőzte a sorshúzás apostoli példáját, mit lelkészválasztásnál törvénykönyvünk is ismer, az esperes-választásnak teljes előlről való kezdését rendelte el. Így hit szeptember 20-ig sűrűlődhettek, harcolhatunk újfent. Pedig ezernyi intő jel figyelmeztet, tartsunk össze, értsünk egyet, becsüljük meg egymást. Hiszen ha a kommunizmus rémuralma megtört is, de a néplelek fertőzött, a kor szelleme baljóslatú. Tanítóinkban is alig találjuk az annyira szükséges munkatársat Sion falain az ütött réseknek megépítésére. Nem akar ez szemrehányás lenni a református tanítóság egésze ellen. Ma is vannak köztük, kik a hit és kötelesség útján kecségtetés, fenyegetés dacára is szilárdul megállottak, míg viszont papok is estek el s lettek máról-holnapra az általuk addig képviselt erkölcsi világnézlettel sarki ellentétben álló kommunizmus uszályhordozói, sőt némelyek zászlóvivői is. Ezért volt helyénvaló Bélteky Lajosnak az időszaki jelentés tárgyalásakor történt felszólalása: csinján kezeljük a tanítók fegyelmi eseteit, amint ezt az egyenlő elbánás elve követeli.

A delutáni bírósági gyűlés napirendjére kitűzött két kommunista tanító ügyének tárgyalása csakugyan ily szellemben folyt le. Az egyik tanítót hagyta futni a bíróság, elégnék tartva büntetésül, hogy szolgálati helyéről közben távozott. Ténykedéseire képest a másik is elég enyhe büntetést kapott és ügyének jóformán consilium abeundi lett a vége breviter. A szeptember 21-re összehívott időszaki tanács szintén fog tárgyalni azonos eseteket, ha csak azok addig bíróság közbejötté nélkül is közmegnyugvásra elintézését nem nyernek. Bíróság lévén szóban, meg kell említenem, hogy bírói karunk értékes erővel gyarapodott dr. Juhász László győrteleki lelkészben, ki e gyűlésen esküdött fel tanácsbírónak. Magvas szép beszéddel foglalta el székét s ha üdvözlő szavakban akkor szokás ellenére nem részesült, legyen üdvözölve most legalább e pár szóval: Ad multos annos!

Nagy gond egyházmegyénken, mi legyen a hosszú idő óta gyámdijukhoz nem jutó s ma-holnap már igazán az éhbel halás veszedelmébe jutó lelkész özvegyekkel és árvákkal. A lélek kényszerített bennünket, hogy egyházmegyei lelkészi gyámintézetünk pénzkészletéből jutassunk nekik ingyenes kölcsönt az országos gyámintézeti járandóságukból leendő visszafizetés feltételével.

De sok egyéb gond is volna fejünkön, ha nem volna olyan világi főjegyzőnk, mint dr. Harcsár Géza ügyvéd, ki Bélteky Lajos szatmári lelkésszel karöltve, ritka buzgósággal, munkabírással és hozzáértéssel lehetővé tette, hogy egyházmegyénk hajója annyi ellenséges hullámverés közepett is — lassan bár, de biztosan evezhetett nagy célja felé. Nem pusztá ékesség, nem pusztá

felirat ez ügyvédi irodája ajtaján: „A szatmári református egyházmegye esperesi hivatala“, hanem a legszorosabb valóság: ő ma egyházmegyénk tényleges esperese. És mi ezért csak néhány szép szóból álló köszönettel fizethetünk neki. Isten áldja meg őt hőségesen értünk tett fáradozásaiért.

G. Szabó Mihály,
egyházmegyei jegyző.

Iskola

A református felső leánynevelő intézet 1919—20. iskolai évét megnyitó beszéd.

Mélyen tisztelt Tanári kar! Kedves növendékek!

Elhangzott ajkunkról, felszállott szívünköl a világ urához, az áldások kútfejéhez, mennyei jó Atyánkhoz a buzgó imádság, melyben az ő szent segedelmet kérjük arra a nagy, nemes, áldásos munkára, amely felső leánynevelő intézetünkben, ennek különböző tagozataiban egy hosszú esztendőn keresztül reánk néz, reánk vár.

Indulni akarunk az általunk most kért, a jövőben elvenni remélt s velünk minden jót tehető isteni segedelemben vetett bizalommal, azon az úton, amelynek folyama, vége, kimenetele előttünk még bizonytalanság, sőt az aggodalmak és kétségek önkénytelenül is lelkünkre boruló s gyöngye szemeknek átláthatatlan homályában áll.

S e bizonytalanság annál nagyobb, aggodalmink, kétségeink annál súlyosabbak, mert teljes ő esztendeje már, amióta, egyebek mellett, iskolai életünkre is szinte elhordozhatatlan terhek nehezültek, iskolai munkásságunk s ennek kívánt eredménye elé is el nem háritott, szinte elszámálhatatlan akadályok gördültek, amelyek inkább leverték, mint felemelték a lélek erejét, inkább gyengítették, mintsem megedzettek a munkában való kedvet, állhatatosságot, — mert továbbá a zaklattatásnak, nyugtalanságnak, szenvedésnek hosszú időszakában, minden hű törekvésünk mellett is beállott hiányokat kell pótolnunk, minden védekezésünk ellenére is keletkezett romokat kell megépítenünk, hogy a pótoltakon, újra építettek túl tovább alkothassunk, előbb haladhassunk, — és mert végrejelen helyzetünk is, bármilyen szempontból vizsgáljuk, annyi felfordulást, annyi rendezetlenséget mutat s a jövőben annyi bajra, gondra, annyi nehézségre nyújt szomorú kilátást, hogy azok miatt a félelem fogja el a múlt küzdelmek hatása alatt különben is elernyedés felé hajló lelkünket! . . .

De bár útunk ilyen bizonytalanságok, aggodalmak és kétségek ködébe burkoltan áll is előttünk: mégis reménységgel, a célhoz eljutás reményével indulhatunk azon és járhatjuk végig, ha közülünk kinek-kinek lelkében erősen él az elhatározás, a maga-elszánás, hogy kötelességét, minden körülmények között, fáradhatatlanul, buzgón, hűséggel megteszi! . . .

S ez a kötelesség ebben a két rövid, de sokat, az iskolai életben mindent jelentő szóban határozódik: *oktatás, nevelés!* . . . Nehéz volna eldönteni, hogy van-e az egyik felett a másiknak fontossága? s ha van, melyik előbb való? melyik szükségesebb? Az oktatás az elme világosítása, tudással telítése magában véve ragyogó, de holt fény, amelynek nyomán tenyészet nem fakad, vagy ami fakad, az egyaránt lehet hasznos és káros, jó avagy gonosz. A nevelés a szív képzése, nemes érzelmekkel betöltése s ezek által a jó, — ma-

gát és másokat boldogító eselekedetekre hajlítás pedig, az elme világossága nélkül lehetetlen; mert a fény nélküli meleg, ha kicsalja is a csirát a földből, a hajtást a rügyből, nem neveli tovább, nem virágoztatja és gyümölcsöszteti, hanem elkorcsosítja avagy megaszalja! Ugy gondolom tehát — s ezzel bizonyára újat nem mondok, — hogy iskolai munkánk s ezt teljesítő kötelességünk két ága szorosan egybefonódik, mintegy egygyé olvad, úgyhogy oktatva is mindig nevelnünk kell és nevelés közben is mindig oktatnunk kell!

Igy fogva fel kötelességünk lényegét, tisztán áll előttünk az, amire való erős elhatározás, magunkat elszánás kívántatik ahhoz, hogy célunk elérhetéséhez vagy minden akadályokon át is legalább megközelítéséhez reményünk lehessen. Ha mi, mélyen tisztelt tanári kar! mint a mi szép és kedves iskolánkban a tanításra és nevelésre köteleztetek, arra határozzuk el magunkat, hogy az oktatásban becsületesen, lelkiismeretesen, minden időt felhasználva, a tananyagot tisztán megértető s átadó buzgósággal gyarapítjuk a gyenge gyermeki és ifjú elmék tudását, — a nevelésben, a minden tökéletesség eszményképéből, az örök Istentől és az ő szent Fiától a Krisztusból kiindulva, az Isten boldogító törvényén keresztül a Krisztus dicsőséges példáján hozzájuk vezetjük vissza s kapcsoljuk szorosan a növendékszíveket. — ha önök kedves növendékek arra szánják el magukat, hogy a tanórákon ernyedetlen figyelemmel csüggenek tanítóik szaván, az órákon kívül kitartó szorgalommal szilárdítják és mélyítik ismereteiket, — ha szíveiket készséggel megnyitják a gondos kezektől azokba hullatott jó magvai előtt, az isteni kijelentésen és krisztusi evangéliumon alapuló tiszta erkölcsnek s azokat ápolva, azok szerint élve igyekeznek Isten és emberek előtt kedvesekké lenni: akkor semmiképen sem szégyenülhet meg az a reménységünk, mellyel e kezdődő iskolai évnek útjára indulunk, hogy bármi történjék, bármi következék, nagy nemes célunkat bizonytalansággal elérjük s a most még csak vágvott, de majd elnyerendő áldott eredményért hálákat adhatunk szívünköl Istennek, annak végeztével!

Erre segítsen meg és ezzel áldjon meg mindnyájunkat az Úr lelke és kegyelme . . . adjon a tanárok s tanulóknak erőt nemes munkájokra, védje életüket, jó egészségüket, — kedves iskolánkban kebelén engedjen mindnyájunknak csendes, zavartalan békét, jó előmenetelt! Ezzel az áldással, szívemből fakadó hő fohászkozással és ennek az Úrnál meghallgattatása felőli reménnyel, az itt megjelenésben gátolt igazgatótanácsi elnök úr helyetteseként, az 1919—20. iskolai évet ezenel megnyitom!

Debreczen, 1919 szeptember 12.

Szele György.

Kortünetek.

Hogy a zsidóktól sok mindenben tanulhatna a keresztyén magyar társadalom, azt már sokszor elmondottuk. Ezt ismétljük meg most is, mikor azt olvassuk, hogy a budapesti zsidó hitközség „úgy a zsidó vallás szent hagyományaiból, mint saját erkölcsi érzéséből kiindulva, mindazokat, akik akár a bolsevizmus propagandájában, akár annak gonosz tetteiben aktív részt vettek, amennyiben még a zsidó hitfelekezethez tartoznának, annak közösségéből kirekeszti.“ Valóban, azoknak, akik a vallás tanításával — akár meggyőződéstől, akár az előretörtetés mértéktelen vágyától vezetettve — homlokegyenest ellen-

*

kező magatartást tanusítottak, ha egyébként bántódásukat nem kívánjuk is, a vallási közösségben józan észszel helyet nem adhatunk.

A zsidóság egyébként is élénken tiltakozik a bolsevizmussal való minden összeköttetése ellen. Az *Egyenlőség* című zsidó felekezeti lap felsorolja azoknak az előkelő zsidóknak neveit, akik a bolsevizmus uralma miatt szenvedni voltak kénytelenek. Székely Ferenc hitközségi elnök, Ehrlich Gusztáv hitközségi elöljáró s mások nevei olvashatók ebben a listában. Mi is emlegethetnénk lelkészeket, egyházi főgondnokokat, akiket a proletárdiktatura fogságba vetett. De ilyen névsor összeállítására nem vállalkozhatunk. A mi listánk nagyon is hosszú lenne.

Abban is igaza van az Egyenlőségnek, hogy aki a bolsevista mozgalom szolgálatába állott, már levetette minden felekezethez tartozóságát, nem volt többé sem zsidó, sem katolikus, sem unitárius. „Csak az ítéheti el Kun Béla miatt a zsidóságot, aki Ágoston Péter miatt az egész keresztyénséget máglyára fogja küldeni.” Ebben is igaza volna az Egyenlőségnek, ha a keresztyénség képviselőjéül nem épen Ágoston Pétert említené. Azt az Ágoston Pétert (— aki ugyan mégis csak sokkal emberebb ember Kun Bélánál —), akit nagyváradi főispánná kineveztetésekor épen az Egyenlőség olyan nagyon melegen üdvözölt. Mi nem emlékszünk rá, hogy valaha is valamelyik keresztyén lap olyan szívesen örült volna — mondjuk — Kun Bélának.

A valláserkölcsi világnézet kora egyszersmindenkorra lejárt. — ezt kiabálták a Kunfit és társait magasztaló forradalmi lapok és emberek Magyarországszerte. Most pedig, hogy a Friedrichék állítólag reakciós és klerikális irányzata ellen az összes liberális elemeket (köztük a zsidókat és szociáldemokratákat is) egységes táborba egyesíteni kívánó pártalakulás bontogatja zászlaját: nos ez a szocialisták és szabadkőművesek részéről is szívesen látott és szívesen támogatott párt is nyomatékosan hangsúlyozza, hogy szintén *valláserkölcsi alapon áll*. Mi a politikai pártokhoz nem sokat értünk, azok bennünket nem is nagyon érdekelnek. A politikai pártprogramokat nem is igen vesszük szentírásnak. De azt örömmel jegyezzük fel, mert kortünet, és pedig nagyon örvendetes kortünet, hogy íme a politikai pártok nem is remélhetnek másként boldogulást, mint a *valláserkölcsi alap* elfogadásának hangoztatásával.

Különfélék.

Az első lelkészképesítő vizsgálat Debreczenben folyó hó 16. és 17. napjain folyt le. Javítóra egy, teljes vizsgára tíz jelölt jelentkezett, akik közül jeles eredménnyel képesített három: Biky Gábor, Tukaes János. Varga Ferenc, jól képesített négy és egyszerűen képesített a javítóval együtt négy ifjú atyafi. A teljes vizsgások között hatan voltak olyanok, akik ezelőtt öt évvel negyvened magukkal elmentek a haza védelmére. Most egyik betegséggel, másik hosszú fogság után, de valamennyien töretlen lélekkel és hithű elszántsággal tettek bizonyosságot arról, hogy az Úr szolgálatában maradnak és így teljesítik tovább hivatásukat. A vizsgálat végez-

tével Dr. Baltazár Dezső püspök, vizsgáló bizottsági elnök a Lapunk vezető helyén közölt kibocsátó beszédét intézte az ifjú Timotheusokhoz, akiknek nevében Biky Gábor kollégiumi szénior mondott köszönetet.

Lelkészmeghívás. Az ottományi gyülekezet néhai Szabó Mihály lelkész utódául Cs. Nagy Dániel vedres-ábrányi lelkészt hívta meg. Az Úr kegyelmé sokasodjék meg az új lelkész működésén!

Ifjúsági istentiszteletek. A debreczeni fiú- és leányközépiskolák református növendékei számára minden vasárnap délelőtt 11 órakor a Kossuth-utcai templomban ifjúsági istentisztelet van. Az első ilyen istentiszteletet folyó hó 14-én tartották.

Énektanítás. Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa nyomatékosan felhívja a középfokú és elemi iskolák előjáróságait arra, hogy nagy súlyt helyezzenek az egyházi énektanításra. Nálunk sem időszerűtlen az egyházi énektanítás különösebb hangoztatása, főképen ha tudjuk, hogy egyházunk erőssége a bibliás és zoltáros hívek voltak.

A fogarasi református egyház gimnáziumot állított fel.

CENZURAT DE SUBLOCOTENENTUL SOMESIAN.